

Zákon č. 87/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Obchodný zákonník“)

Účinnosť	Novela Obchodného zákonníka nadobudne účinnosť postupne, časť dňom vyhlásenia 23.4.2015, druhá časť 1.7.2015 a najrozsiahlejšia časť 1.1.2016.
Register diskvalifikácií	<p>Novela zavádza nový druh trestu spočívajúci v zákaze vykonávať funkciu člena štatutárneho alebo dozorného orgánu alebo prokuristu alebo vedúceho organizačnej zložky.</p> <p>Rozhodnutím o diskvalifikácii sú dva typy súdneho rozhodnutia:</p> <ol style="list-style-type: none">rozhodnutie vydané v trestnom konaní, ktorým súd uloží trest zákazu činnosti na dobu jeden až desať rokovrozhodnutie súdu o vylúčení z dôvodu oneskoreného podania návrhu na vyhlásenie konkurzu na dobu 3 rokov. <p>Právoplatnosťou rozhodnutia o vylúčení prestáva byť vylúčený zástupca členom štatutárneho, dozorného orgánu alebo prokuristom alebo vedúcim organizačnej zložky vo všetkých spoločnostiach.</p> <p>Vylúčený zástupca je povinný oznámiť svoje vylúčenie všetkým spoločnostiam, ktoré sú tým dotknuté a je povinný upozorniť ich na potrebné opatrenia na odvrátenie škody, ktorá hrozí prerušením činnosti vylúčeného zástupcu. Prípadne opatrenia aj sám vykonať, ak ho o to požiadajú.</p> <p>Kto aj po vylúčení koná ako vylúčený zástupca, ručí za záväzky z obchodov, ktoré dojednal, či už sám alebo ako tieňový zástupca spoločnosti. Ak ako ručiteľ aj plnil, nevzniká mu regresné právo voči spoločnosti.</p> <p>Diskvalifikácie sa budú uplatňovať s účinnosťou od 1.1.2016.</p>
Transakcie s konfliktom záujmov	<p>Pravidlá pre transakcie s konfliktom záujmov (zmluvy uzatvárané medzi spoločnosťou a jej spoločníkmi) sa ponechávajú len pre akciové spoločnosti.</p> <p>To znamená, že po 1.1.2016 ak nadobudne spoločnosť s ručením obmedzeným majetok mimo bežného obchodného styku na základe zmluvy uzatvorenej s jej spoločníkom, nemusí byť hodnota predmetu zmluvy určená znaleckým posudkom a ak sa uzatvára v lehote do dvoch rokov od vzniku spoločnosti nemusí ju ani schváliť valné zhromaždenie. Uvedené sa bude rovnako vzťahovať</p>

na zmluvy uzavreté medzi spoločnosťou s ručením obmedzením a osobami blízkymi spoločníkom alebo osobami, ktoré sú ovládajúcimi alebo ovládanými osobami spoločníkov.

Pre akciovú spoločnosť zostávajú pravidlá pre transakcie s konfliktom záujmov zachované, pričom navyše s účinnosťou od 1.7.2015 ak zmluva uzavretá medzi akciovou spoločnosťou a jej akcionárom alebo jemu blízkou osobou alebo osobami, ktoré sú ovládajúcimi alebo ovládanými osobami akcionára nenadobudne účinnosť (nebude uložená do zbierky listín spolu so znaleckým posudkom), potom plnenie podľa takejto neúčinnnej zmluvy musí byť spoločnosti vrátené ako bezdôvodné obohatenie a členovia predstavenstva ručia za vrátenie poskytnutého plnenia.

Splatenie základného imania

S účinnosťou od 1.1.2016 správca vkladu už viac nebude povinný otvoriť pred vznikom spoločnosti samostatný účet v banke, na ktorý by museli byť splatené peňažné vklady zakladateľov. K návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra postačí písomné vyhlásenie správcu vkladov o splatení vkladov spoločníkmi.

Vzdanie sa funkcie člena štatutárneho orgánu alebo dozorného orgánu

Ak sa člen štatutárneho alebo dozorného orgánu vzdá funkcie mimo zasadnutia orgánu spoločnosti, ktorý je oprávnený vymenovať nového člena orgánu, vzdanie sa funkcie musí byť písomné a podpísané v prítomnosti notára alebo ním povereného zamestnanca.

Účinnosť uvedeného ustanovenia nastáva dňom 1.1.2016.

Kríza spoločnosti

Spoločnosť je v kríze, ak je

- a) v úpadku alebo
- b) jej úpadok hrozí

Spoločnosti hrozí úpadok, ak pomer vlastného imania a záväzkov je menej ako 8 ku 100. Tento pomer sa však prvýkrát použije až v roku 2018. V roku 2016 je pomer 4 ku 100 a v roku 2017 je pomer 6 ku 100.

Skutočnosť, že spoločnosť sa nachádza v kríze, sa odvíja od účtovníctva spoločnosti. Ak účtovníctvo nebolo riadne vedené, vychádza sa z predpokladaného stavu, ktorý by tu bol, ak by účtovníctvo bolo vedené riadne.

Spoločnosť v kríze môže byť len spoločnosť s ručením obmedzeným, akciová spoločnosť a komanditná spoločnosť, ktorej komplementárom nie je žiadna fyzická osoba.

Štatutárny orgán spoločnosti v kríze je v súlade s odbornou starostlivosťou povinný urobiť všetko, čo by v obdobnej situácii vykonala iná rozumne starostlivá osoba v obdobnom postavení na jej prekonanie, pričom novela

blížšie nestanovuje, aké konkrétne opatrenia je potrebné vykonať.

Ustanovenia o kríze spoločnosti nadobúdajú účinnosť 1.1.2016.

Plnenie nahradzujúce vlastné zdroje financovania spoločnosti

Novela Obchodného zákonníka zavádza v prípade krízy spoločnosti nový režim financovania spoločnosti zo strany spriaznených osôb. Za tým účelom zavádza nový pojem plnenie nahradzujúce vlastné zdroje financovania spoločnosti. Za takéto plnenie sa považuje úver alebo obdobné plnenie poskytnuté spoločnosti v kríze alebo pred krízou, ktorého splatnosť bola počas krízy odložená alebo predĺžená, ktoré poskytnú:

- a) štatutárny orgán, zamestnanec v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu, prokurista, vedúci organizačnej zložky podniku, člen dozornej rady,
- b) ten, kto má priamy alebo nepriamy podiel aspoň 5% na základnom imaní alebo hlasovacích právach alebo má porovnateľný vplyv na spoločnosť,
- c) tichý spoločník,
- d) osoba blízka osobám uvedeným v predchádzajúcich bodoch alebo
- e) osoba konajúca na účet týchto osôb.

Predpokladá sa, že plnenie poskytnuté schránkovou spoločnosťou (pri ktorej nie je možné zistiť konkrétnu fyzickú osobu ako konečného užívateľa výhod) je plnenie nahradzujúce vlastné zdroje, ak sa nepreukáže opak.

Negatívne vymedzenie plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje

Plnením nahradzujúcim vlastné zdroje nie je:

- a) plnenie poskytnuté spoločnosti počas krízy za účelom jej prekonania podľa reštrukturalizačného plánu,
- b) poskytnutie plnenia na dobu nepresahujúcu 60 dní, to neplatí, ak je plnenie poskytované opakovane,
- c) odklad splatnosti záväzku na dobu nepresahujúcu 6 mesiacov, to neplatí, ak je odklad poskytnutý opakovane,
- d) bezodplatné poskytnutie veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty spoločnosti.

Zákaz vrátenia plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje

Podstatou novej právnej úpravy je, že úver alebo obdobné plnenie poskytnuté spriaznenou osobou spoločnosti, ktorá sa nachádza v kríze, sa považuje za plnenie nahradzujúce jej vlastné zdroje a uspokojenie nárokov z neho sa podriaďuje uspokojovaniu iných veriteľov.

Preto plnenie nahradzujúce vlastné zdroje spolu s príslušenstvom a zmluvnou pokutou nemožno vrátiť, ak je spoločnosť v kríze alebo ak by sa do krízy dostala v dôsledku vrátenia takéhoto plnenia. Lehoty na vrátenie plnenia nahradzujúceho vlastné zdroje počas tohto obdobia neplynú.

Ak bolo plnenie napriek tomuto zákazu spoločnosťou poskytnuté, musí sa spoločnosti vrátiť. To platí aj v prípade započítania, speňaženia zálohu a pod. Za vrátenie plnenia ručia spoločne a nerozdielne členovia štatutárneho orgánu, ktorí vykonávali funkciu v čase jeho poskytnutia. Spolu s nimi ručia tí členovia štatutárneho orgánu, ktorí vykonávali funkciu v období, kedy spoločnosť nárok na vrátenie plnenia neuplatňovala a o tejto povinnosti s prihliadnutím na všetky okolnosti vedeli alebo mohli vedieť.

Ručenie vzniká voči spoločnosti a jej veriteľom. Ručenie voči veriteľom zaniká vrátením plnenia poskytnutého v rozpore so zákazom späť spoločnosti.

Zabezpečenie záväzkov nahradzujúce vlastné zdroje

Rovnako ako plnenie nahradzujúce vlastné zdroje, ktoré je poskytnuté priamo, je potrebné posudzovať aj poskytnutie ručenia, zálohu alebo inej zábezpeky spoločníkom za záväzky spoločnosti počas krízy.

Veriteľ v prípade zabezpečenia záväzkov spoločníkmi má právo uspokojiť sa z tejto zábezpeky bez toho, aby svoje právo najprv uplatnil u spoločnosti. Na odlišné dojednania v zmluve sa pri tom neprihliada.

Zaviazanému zo zábezpeky, ktorý plnil za spoločnosť, nemôže byť poskytnutá náhrada, ak je spoločnosť v kríze alebo by sa do krízy z tohto dôvodu dostala. Spoločnosť môže počas krízy požadovať od zaviazaného zo zábezpeky, aby plnil veriteľovi do výšky hodnoty zábezpeky. Ak spoločnosť plnila veriteľovi zabezpečený záväzok, je povinná požadovať za toto plnenie od zaviazaného zo zábezpeky náhradu.

Vedomosť veriteľa o kríze

Ak v čase vzniku záväzku spoločnosti veriteľ vedel o kríze spoločnosti, svoj nárok bude môcť uspokojiť z majetku spoločnosti iba v rozsahu, ktorý pripadá na rozdiel, medzi výškou pohľadávky a hodnotou zábezpeky. Zvyšnú časť môžu vymáhať voči spriazneným osobám spoločnosti, ktoré poskytli zábezpeku.

Platí teda, že úver vo svojej podstate poskytol veriteľ spoločníkovi, aj keď právne obligačným dlžníkom bude spoločnosť.

Zákaz vrátenia vkladu

Dňa 1.1.2016 nadobudnú účinnosť aj ustanovenia upravujúce režim vracania vkladu spoločníkom, a to za účelom ochrany veriteľov spoločnosti a zachovania aktív spoločnosti.

Za vrátenie vkladu sa považuje

- a) vrátenie peňažného alebo nepeňažného vkladu,
- b) plnenie poskytnuté spoločnosťou spoločníkovi bez primeraného protiplnenia na základe právneho úkonu,

- a to bez ohľadu na formu dojednania alebo platnosť a
- c) plnenie spoločnosti poskytnuté z dôvodu poskytnutia zábezpeky zo strany spoločnosti za záväzky spoločníka (napr. ručenie, zriadenie záložného práva, prístupenie k záväzku a pod.).

Pri posudzovaní primeranosti protiplnenia je potrebné zohľadniť najmä schopnosť druhej strany ho poskytnúť, obvyklú cenu na trhu, ako aj cenu, za ktorú spoločnosť obvykle poskytuje obdobné plnenia v bežnom obchodnom styku s inými osobami. Ak takých informácií niet, je potrebné zohľadniť jeho najpravdepodobnejšiu cenu ku dňu plnenia v danom mieste a čase, ktorú by bolo možné dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji, pri konaní s primeranou opatrnosťou, zohľadnení všetkých dostupných informácií a s predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprimeranou pohnútkou.

Na účely ustanovení o zákaze vrátenia vkladu sú spoločníci vymedzení širšie, a považujú sa za nich aj

- a) bývalí spoločníci, ak bolo plnenie poskytnuté do 2 rokov, odkedy prestali byť spoločníkmi,
- b) osoby, ktoré sa stanú spoločníkmi do dvoch rokov a
- c) osoby, ktoré majú priamy alebo nepriamy podiel predstavujúci aspoň 5% na základnom imaní spoločníka alebo hlasovacích právach v spoločníkovi alebo majú možnosť uplatňovať vplyv na riadenie spoločníka, ktorý je porovnateľný s vplyvom zodpovedajúcim tomuto podielu
- d) blízke osoby spoločníkov a
- e) osoby konajúce na účet spoločníkov.

Porušenie zákazu vrátenia vkladu

Vklad vrátený v rozpore so zákonom sa musí spoločnosti vrátiť späť podľa zásad o bezdôvodnom obohatení, a to v rozsahu rozdielu medzi protiplnením skutočne poskytnutým a protiplnením, ktoré by bolo primerané. Túto povinnosť nemôže spoločnosť odpustiť a štatutárny orgán je povinný ju vymáhať.

Členovia štatutárneho orgánu, ktorí vykonávali funkciu v čase vrátenia vkladu v rozpore s týmto zákonom, ručia spoločne a nerozdielne za jeho vrátenie spoločnosti. Spolu s nimi ručia tí, ktorí vykonávali funkciu člena štatutárneho orgánu v období, v ktorom spoločnosť nárok na vrátenie vkladu späť neuplatňovala, a o tejto povinnosti s prihliadnutím na všetky okolnosti vedeli alebo mohli vedieť.

Ručenie členov štatutárnych orgánov vzniká pri vkladoch vrátených po 1.7.2015.

Predpokladá sa, že plnenie poskytnuté spoločnosťou bez primeraného protiplnenia schránkovej spoločnosti bolo vrátením vkladu niektorému zo spoločníkov spoločnosti.

Spoločnosť s ručením obmedzeným

Popri príplatkovej povinnosti sa upravuje aj možnosť dlhového financovania spoločnosti. Spoločník môže poskytnúť spoločnosti úver alebo obdobné plnenie, ak ho poskytne inak ako v hotovosti. Toto plnenie nezvyšuje vklad spoločníka do základného imania spoločnosti.

Podiel na zisku môže spoločnosť vyplácať len ak tým nespôsobí svoj úpadok.

Konatelia zodpovedajú za škodu spôsobenú spoločnosti aj vykonávaním uznesenia valného zhromaždenia, ktoré ich zaväzuje nepodať návrh na vyhlásenie konkurzu, hoci im takáto povinnosť vznikla.

Zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti súdom neprichádza do úvahy v prípade spoločností s jediným spoločníkom. Pri spoločnostiach s jediným spoločníkom vyhlásenie konkurzu na majetok spoločníka, zastavenie konkurzného konania pre nedostatok majetku alebo zamietnutie návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku nemá účinky zrušenia jeho účasti v spoločnosti súdom. V prípade vyhlásenia konkurzu obchodný podiel prípadne do konkurznej podstaty a správca ho bude môcť speňažiť.

Spresňuje sa okamih, kedy nastanú účinky rovnaké ako zrušenie účasti v spoločnosti súdom v prípade exekúcie, a to doručením exekučného príkazu spoločnosti. To neplatí v prípade spoločností s jediným spoločníkom, kedy doručenie exekučného príkazu nemá účinky zrušenia účasti v spoločnosti.

Preskúmanie návrhu zmluvy o splynutí alebo zmluvy o zlúčení spoločností audítorom alebo znalcom ustanoveným súdom sa bude vyžadovať aj vtedy, ak aspoň jedna zo spoločností bude v kríze.

Akciová spoločnosť a družstvo

Pri vyplácaní zisku alebo rozdeľovaní iných vlastných zdrojov spoločnosti sa ustanovuje povinnosť vykonať test platobnej schopnosti ako aj test predĺženia. Spoločnosť nemôže rozdeliť medzi akcionárov svoj zisk, ak tým spôsobí svoj úpadok.

Obdobne ako v prípade spoločnosti s ručením obmedzením sa stanovuje, že členovia predstavenstva nemôžu byť vo vzťahu k možnému vylúčeniu ich zodpovednosti viazaní uznesením valného zhromaždenia, ktoré by ich zaviazovalo nepodávať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak im takáto povinnosť vznikne.